

قوانین و مقررات مطبوعات

هر مجله و به طور کلی مطبوعات (خواه عمومی باشند یا داخلی) باید از قوانینی پیروی کنند که در زیر به اهم آنها اشاره می شود.

– نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند، مگر آنکه مخل مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشند.

(قانون اساسی اصل 24)

کلیه نشریات الکترونیکی مشمول مواد این قانون هستند.

تبصره 1 از ماده 1 فصل اول آیین نامه اجرایی قانون مطبوعات، تعریف و مشخصات مطبوعات نشریه الکترونیکی را اینگونه تعریف می کند:

نشریه الکترونیکی، نشریه ای است که در محیط دیجیتال با همان صورت، شرایط و ظواهر یک نشریه چاپی و طی فرآیند فعالیت مرسوم روزنامه نگاری و تحریریه ای تولید و به طور منظم و با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف معینی در یک یا چند زمینه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی تولید و منتشر می شود.

ماده: 6

نشریات جز در موارد اخلاف به مبانی و احکام اسلام و حقوق عمومی که در این فصل مشخص میشوند آزادند:

– مطالب اختصاصی نشریات اگر به نام پدید آورنده اثر منتشر شود، به نام او و در غیر این صورت به نام نشریه، مشمول قانون مولفان و مصنفان است.

– نشریات جز در موارد اخلاف به مبانی و احکام اسلام و حقوق عمومی که در این فصل مشخص میشوند آزادند:

1. نشر مطالب الحادی و مخالف موازین اسلامی و ترویج مطالبی که به اساس جمهوری اسلامی لطمه وارد کند.

2. اشاعه فحشاء و منکرات و انتشار عکسها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی.

3. تبلیغ و ترویج اسراف و تبذیر.

4. ایجاد اختلاف مابین اقشار جامعه، به ویژه از طریق طرح مسائل نژادی و قومی.

5. تحریص و تشویق افراد گروهها به ارتکاب اعمالی علیه امنیت، حیثیت و منافع جمهوری اسلامی ایران در داخل یا خارج.

6. فاش نمودن و انتشار اسناد و دستورها و مسائل محرمانه، اسرار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، نقشه و وواستحکامات نظامی، انتشار

مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی و محاکم غیر علنی دادگستری و تحقیقات مراجع قضایی بدون مجوز قانونی.

7. اهانت به دین مبین اسلام و مقدسات آن و همچنین اهانت به مقام معظم رهبری و مراجع مسلم تقلید.

8. افترا به مقامات، نهادها، ارگانها، و هریک از افراد کشور و توهین به اشخاص حقیقی و حقوقی که حرمت شرعی وودارند، اگر چه از طریق انتشار عکس یا کاریکاتور باشد.

9. سرقتهای ادبی و همچنین نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروه های منحرف و مخالف داخلی و خارجی به وونحوی که تبلیغ از آنها باشد. حدود موارد فوق را آئین نامه مشخص میکند..

تبصره:

1: سرقت ادبی عبارتست از نسبت دادن عمدی تمام یا بخش قابل توجهی از آثار و نوشته های دیگران به خود یا غیر، هرچند به صورت ترجمه.

2: انتشار نشریه به نحوی که با نشریات موجود یا نشریاتی که لغو مجوز شده اند از نظر نام، علامت و شکل ممنوع است.

3: واگذاری امتیاز نشریه به غیر اعم از اجاره ای یا شرطی و آن ممنوع است

4: انتشار نشریه بدون ذکر نام صاحب امتیاز و مدیر مسئول و نشانی اداره نشریه و چاپخانه آن ممنوع است.

نکته: با یک پروانه نمی توان بیش از یک نشریه منتشر کرد.

5: صاحب امتیاز در قبال خط مشی کلی نشریه مسئول است و مسئولیت یکایک مطالبی که در نشریه به چاپ میرسد و دیگر امور در رابطه با نشریه به عهده مدیر مسئول خواهد بود.

6: مسئولیت مقالات و مطالبی که در نشریه منتشر می شود به عهده مدیر مسئول است ولی این مسئولیت، نافی مسئولیت نویسنده و سایر

اشخاصی که در ارتکاب جرم دخالت داشته اند نخواهد بود.

7: اعضا و هواداران گروه های ضدانقلاب و یا گروه های غیر قانونی و محکومین دادگاه های انقلاب اسلامی که به جرم اعمال ضدانقلابی

و یا علیه امنیت داخلی و خارجی محکومیت یافته اند و همچنین کسانی که علیه نظام جمهوری اسلامی ایران فعالیت و یا تبلیغ می کنند

حق هیچگونه فعالیت مطبوعاتی و قبول سمت در نشریات را ندارند.

ماده: 7

مطالب نشریه باید مطابق و متناسب با روش های مندرج در پروانه انتشار باشد و نشریه مجاز به درج مطالب و مقالات خارج از روشهای

مذکور که بر خط مشی کلی نشریه تأثیر بگذارد، نمی باشد.

تبصره: درج شایعات به نحوی که اصل مطلب کذب باشد ممنوع است.

تغییر نام، روش و ترتیب انتشار نشریه بدون اطلاع و تصویب هیئت نظارت بر مطبوعات ممنوع می باشد.

ماده ۳۱:

حقوق مادی اثرهایی که در نتیجه سفارش پدید میآید تا سی سال از تاریخ پدید آمدن اثر متعلق به سفارش دهنده است؛ مگر آن که برای مدت کمتر با ترتیب محدودتری توافق شده باشد.

ماده ۱۸:

در هر شماره باید نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول، نشانی اداره و چاپخانه های که نشریه در آن به چاپ میرسد و نیز زمینه فعالیت و ترتیب انتشار نوع نشریه (دینی، علمی، سیاسی، اقتصادی، ادبی، هنری و غیره) در صفحه معین و محل ثابت اعلان شود، چاپخانه ها نیز مکلف به رعایت مفاد این ماده میباشند. هرگاه در نشریه ای، مطالبی مشتمل بر توهین یا خلاف واقع به اشخاص (اعم از حقوقی یا حقیقی) چاپ شود، ذینفع حق دارد ظرف یک ماه سؤال خود را کتبا به همان نشریه ارسال کند و نشریه مزبور موظف است پاسخ را در یک یا دو شماره ای پس از وصول چاپ نماید. در صورت امتناع نشریه از درج پاسخ، شاکی می تواند به دادگستری شکایت کند.

ماده ۲۵:

هرکس به وسیله مطبوعات، مردم را صریحاً به ارتکاب جرم یا جنایتی بر ضد امنیت داخلی یا سیاست خارجی کشور که در قانون مجازات عمومی پیش بینی شده است، تحریض و تشویق نماید در صورتی که اثری بر آن مترتب بشود، به مجازات معاونت همان جرم، محکوم و در صورتی که اثری بر آن مترتب نشود، طبق نظر حاکم شرع براساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۶:

هرکس به وسیله مطبوعات به دین مبین اسلام و مقدسات آن اهانت کند، در صورتی که به ارتداد منجر شود حکم ارتداد در حق وی صادر و اجرا و اگر به ارتداد نینجامد طبق نظر حاکم شرع براساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۷:

هرگاه در نشریه ای به رهبر یا شورای رهبری جمهوری اسلامی ایران و یا مراجع مسلم تقلید اهانت شود، پروانه آن نشریه لغو و مدیر مسئول و نویسنده مطلب به محاکم صالحه معرفی و مجازات خواهند شد.

تبصره: رسیدگی به جرائم موضوع مواد ۲۴، ۲۵، ۲۶ و ۲۷ تابع شکایت مدعی خصوصی نیست.

ماده ۲۸:

انتشار عکس ها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی ممنوع و موجب تعزیر شرعی است و اصرار بر آن موجب تشدید تعزیر و لغو پروانه خواهد بود.

ماده ۲۹:

انتشار مذاکرات غیرعلنی مجلس شورای اسلامی و مذاکرات غیرعلنی محاکم دادگستری یا تحقیقات مراجع اطلاعاتی و قضائی که طبق قانون، افشاء آن مجاز نیست، ممنوع است و در صورت تخلف طبق نظر حاکم شرع و قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۳۰:

انتشار هر نوع مطلب مشتمل بر تهمت یا افتراء یا فحش و الفاظ رکیک یا نسیتهای توهین آمیز و نظایر آن نسبت به اشخاص ممنوع است. مدیرمسئول جهت مجازات به محاکم قضایی معرفی میگردد. تعقیب جرائم مزبور موکول به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت تعقیب در هر مرحله ای که باشد متوقف خواهد شد.

تبصره ۱: در موارد فوق شاکی (اعم از حقیقی یا حقوقی) میتواند برای مطالبه خسارتی که از نشر مطالب مزبور براو واردآمده به دادگاه صالحه شکایت نموده و دادگاه نیز مکلف است نسبت به آن رسیدگی و حکم متناسب صادر نماید.

تبصره ۲: هرگاه انتشار مطالب مذکور در ماده فوق راجع به شخص متوفی بوده ولی عرفاً هتاکي به بازماندگان وی بحساب آید، هر يك از ورثه قانونی میتواند از نظر جزائی یا حقوقی طبق ماده و تبصره فوق اقامه دعوی نماید.

ماده ۳۱:

انتشار مطالبی که مشتمل بر تهدید به هتك شرف و یا حیثیت و یا افشای اسرار شخصی باشد ممنوع است و مدیرمسئول به محاکم قضائی معرفی و با وی طبق قانون تعزیرات رفتار خواهد شد.

تبصره: تا زمانی که پرونده در مرحله تحقیق و رسیدگی است، نشریه مورد شکایت حق ندارد نسبت به مورد رسیدگی مطلبی نشر دهد؛ در صورت تخلف رئیس دادگاه باید قبل از ختم تحقیقات حکم توقیف نشریه را صادر کند این توقیف شامل اولین شماره بعد از ابلاغ میشود و در صورت تکرار تا موقع صدور رأی دادگاه از انتشار نشریه جلوگیری میشود.

ماده ۳۲:

هر کس در نشریه ای خود را برخلاف واقع صاحب پروانه انتشار یا مدیرمسئول معرفی کند، یا بدون داشتن پروانه به انتشار نشریه مبادرت نماید، طبق نظر حاکم شرع با وی رفتار خواهد شد. مقررات این ماده شامل دارندگان پروانه و مدیران مسئولی که سمت های مزبور را طبق قانون از دست داده اند نیز میشود.

ماده ۳۳:

الف) هرگاه در انتشار نشریه، نام یا علامت نشریه دیگری ولو با تغییرات جزئی تقلید شود به طوری که برای خواننده امکان اشتباه باشد، از انتشار آن جلوگیری و مرتکب به حبس تعزیری شصت و یک روز تا سه ماه و جزای نقدی از یک میلیون ریال تا ده میلیون ریال محکوم میشود. تعقیب جرم و مجازات منوط به شکایت شاکی خصوصی است.

ب) پس از توقیف يك نشریه، انتشار هر نوع نشریه دیگر به جای نشریه توقیف شده به نحوی که با نشریه مذکور از نظر نام، علامت و

شکل مشتبّه شود ممنوع است و نشریه جدید بلافاصله توقیف میگردد. مرتکب به مجازات حبس تعزیری از سه ماه تا شش ماه و جزای نقدی از دو میلیون ریال تا بیست میلیون ریال محکوم میشود.

ث- (1) تخلفات و مجازات

ماده ۳۲:

هر کس تمام یا قسمتی از اثر دیگری را که مورد حمایت این قانون است به نام خود یا به نام پدیدآورنده بدون اجازه او و یا عالماً یا عامداً به نام شخص دیگری از پدیدآورنده نشر یا پخش یا عرضه کند به حبس تأدیبی از شش ماه تا ۳ سال محکوم خواهد شد.

ماده ۴۲:

هر کس بدون اجازه ترجمه دیگری را به نام خود یا دیگری چاپ و پخش و نشر کند به حبس تأدیبی از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

ث- (2) قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی

ماده 1:

حق تکثیر یا تجدید چاپ و بهره برداری و نشر و پخش هر ترجمه ای با مترجم و یا وارث قانونی او است. مدت استفاده از این حقوق که به وارث منتقل می شود از تاریخ مرگ مترجم سی سال است.

حقوق مذکور در این ماده قابل انتقال به غیر است و انتقال گیرنده از این حقوق قائم مقام انتقال دهنده برای استفاده از بقیه مدت از این حق خواهد بود. ذکر نام مترجم در تمام موارد استفاده الزامی است.

ماده 2:

تکثیر کتب و نشریات به همان زبان و شکلی که چاپ شده به قصد فروش یا بهره برداری مادی از طریق افست یا عکسبرداری یا طرق مشابه بدون اجازه صاحب حق ممنوع است.

جهت تهیه این مجموعه، از مقالات فصل نامه حوزه و پژوهش، سال نهم، شماره [36 که در ذیل آمده است] همراه با تلخیص و تصرف استفاده شده است:

1 - گزارش مطالعه و بررسی شاخص های شکلی نشریات حوزه ، سید فرج حاج سید جواد.

2 - حوزه های علمیه و مطبوعات (دهه 30 تا 70)، محمد جواد چیت ساز.

3 - استانداردهای کمی و کیفی نشریات علمی حوزه ، امین نصیری پور .

4 - آسیب شناسی نشریات علمی حوزه؛ بسترها و راه حل ها . همان.

5 - مقدمه ای بر آسیب شناسی نشریات حوزه . رضا بابایی.